

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

**O'QITISH JARAYONIDA ZAMONAVIY AKT VOSITALARI, INTERAKTIV
USULLAR, RAQAMLI RESURLAR VA VIRTUAL MUHITLARDAN
FOYDALANISH**

Ismoilova Gulbaxor Azamovna

*Qo'qon davlat universiteti dotsenti,
Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)*

ismoilovag352@gmail.com

Rustamjonova Namuna Samandar qizi

Qo'qon DU Pedagogika yo'nalishi talabasi

rustamjonovanamuna@gmail.com

Annotatsiya: *Ushbu maqolada zamonaviy ta'lim jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT), interaktiv usullar, raqamli resurslar va virtual muhitlardan foydalanishning afzalliklari, ularning o'quvchilarning bilim olish jarayoniga ta'siri hamda o'qitish samaradorligini oshirishdagi o'rni yoritilgan. Maqolada zamonaviy raqamli texnologiya vositalari talabalar uchun o'qish, yozish, gapirish va tinglash ko'nikmalarini o'rgatishiga ta'siri. Ularni bir qancha samarali usullari, shuningdek, o'qituvchilar uchun reseptiv va produktiv usullar ham tahlil qilinadi. Dars jarayonida to'rt usulni o'qitishda vujudga keladigan muammolarga yechim berib o'tiladi.*

Kalit so'zlar: *AKT, interaktiv usullar, raqamli resurslar, virtual muhit, ta'lim jarayoni, onlayn platformalar, o'qitish samaradorligi.*

Respublikamizda so'nggi yillarda ingliz tili va boshqa xorijiy tillarni chuqur o'qitish masalasiga ustuvor ahamiyat qaratilmoqda. Vazirlar Mahkamasi qarorlari, Prezident farmonlari ham bu borada aynan yosh avlodning tilga bo'lgan ehtiyojini to'liq qo'llab-quvvatlash borasidagi asosiy poydevordir. Shu bilan birga, talabalarga xorij, xususan, ingliz tilini o'rgatishda ilg'or xorij tajribalari, dunyoning rivojlangan mamlakatlarida keng qo'llanilayotgan zamonaviy usul va modellarga asoslangan metodikalari asosida o'qitish muhim hisoblanadi. Chunki zamonaviy ta'limda darsning samarasi XXI asr texnologiyalari bilan uyg'unlashgan holda uzviy integratsiyani taqozo etmoqda. Talabalarning kasbiy auditiv kompetensiyasini raqamli ta'lim texnologiya orqali rivojlantirish texnologiyalarini takomillashtirish, masalalari dolzarb ahamiyatga ega.

Zamonaviy AKT vositalariga kompyuterlar, planshetlar, interaktiv doskalar, mobil ilovalar va turli onlayn platformalar kiradi. Ushbu vositalar orqali o'qituvchilar darsni yanada qiziqarli, mazmunli va samarali tashkil eta oladi. Interaktiv usullar, masalan, muammoli vaziyatlarni tahlil qilish, guruhli ishlar, viktorinalar va o'yinli metodlar orqali o'quvchilar faol ishtirok etadi. Raqamli resurslar – bu elektron darsliklar, testlar, videodarslar, audio materiallar bo'lib,

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

ular ta'lim sifatini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Virtual muhitlar esa (masalan, Moodle, Google Classroom, Zoom kabi platformalar) masofaviy ta'limni tashkil etish, uy vazifalarini tekshirish va o'quvchilarning rivojlanishini doimiy nazorat qilish imkonini beradi.

Hozirgi dunyo hamjamiyati va davlatlar o'rtasida turli madaniy, ta'limiy va iqtisodiy-ijtimoiy munosabatlarning o'sishi natijasida globalizasiya taraqqiyoti, uning dunyo miqyosida keng tarqalishi davrida O'zbekistonda xorijiy tillarni o'qitishga davlat tomonidan alohida ahamiyat qaratilayotganligi, xorij tillarini bilgan raqobatbardosh kadrlarga bo'lgan zamonaviy talabning kundan kun ortib borayotganligi, xorijiy tillarni puxta bilgan raqobatbardosh kadrlar va mutaxassislariga bo'lgan ijtimoiy talabning keskin o'sishi ahamiyatga molik vazifalarni amaliy jihatdan bajarishda professor-o'qituvchilar tomonidan yangi raqamli ta'lim texnologiyalari orqali jahon tajribasini o'rganish, uni tanqidiy asosda milliy pedagogik ta'lim tizimiga olib kirish hamda ularning usul, vosita va shakllarini o'rganishga bo'lgan ehtiyoj bu sohani tezkorlik bilan talab etilgan darajada har tomonlama rivojlantirish zaruratining mavjudligi sezilmoqda.

Mutaxassislarining kasbiy kompetensiyalarini takomillashtirish muammolari pedagog olimlar L.Raupova, D.Iroilova, H.Maksudova, K.Riskulova, X.Mamatkulov va boshqa mahalliy olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Bundan tashqari M.Abdullaeva, G.Azizova, U.Jumanazarov tadqiqotlarida xorijiy tillarni o'rganishning amaliy-texnologik jihatlari o'rganilgan. Xorijiy tillarni o'qitishda Informatsion texnologik ishlar ham yo'q emas. Bu borada F.Kadirbekova o'z tadqiqotida batafsil to'xtalgan. Chet tilini o'qitish amaliyotida AKTdan foydalanish yo'nalishlaridan biri bu o'quvchilar bilan o'zaro munosabatlar jarayonida aniq pedagogik muammolarni hal qilishga qaratilgan, muayyan fan mazmuniga ega dasturiy vositalar bo'lgan o'quv kompyuter dasturlari (ECP). OKD dasturiy-uslubiy majmualar, elektron o'quv kurslari va elektron qo'llanmalar, elektron lug'atlar, o'quv dasturiy komplekslari va boshqalarni o'z ichiga oladi. Ushbu ro'yxat doimiy ravishda kengayib, yangilanadi.

Kompyuter dasturlari lug'atni o'rganish, artikulyatsiya va fonetik ko'nikmalarni mashq qilish, monolog va dialogik og'zaki va yozma nutqni o'rgatish, asosiy grammatik hodisalarni o'rganish va ulardan foydalanish jarayonida keng qo'llanilishi mumkin. Bundan tashqari, ko'plab dasturlarning afzalliklari audio va video formatdagi haqiqiy materiallarga asoslangan ijtimoiy-madaniy kontekstda til o'rganish, shuningdek, butun dunyo bo'ylab ona tilida so'zlashuvchilar bilan onlayn muloqot qilish imkoniyatidir.

Ko'pgina kompyuter dasturlari hozirda mobil versiyalarga ega, bu esa xizmatdan mobil qurilmalardan foydalanish imkonini beradi. Chet tillarini o'rgatishning bunday yondashuvi Mobile Assisted Language Learning (MALL) ("Mobil texnologiyalardan foydalangan holda chet tillarini o'rganish") deb ataladi, u har bir talaba uchun shaxsiy ahamiyatga ega bo'lgan vaziyatlarni yaratish va o'zini o'zi boshqarish orqali o'rganishni individuallashtirish imkonini beradi. Til o'rganish intensivligini tanlash, xatolarni tashxislash va tuzatishda darhol fikr-mulohazalarni amalga oshirish qobiliyati tufayli o'quv jarayonining rivojlanishiga ta'sir qiladi

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

Ingliz tilini o'qitish metodikasi bo'yicha tadqiqotlar va ma'lum ishlanmalarning mavjudligiga qaramasdan, oliy ta'limda talabalarning til bilish ko'nikmalarini raqamli ta'lim texnologiya orqali takomillashtirishning pedagogik-psixologik xususiyatlarini o'rganish masalasi tadqiqot obyekti sifatida tahlilga tortilmagan, kompleks tarzda ko'rib chiqilmagan va ilmiy jihatdan yetarlicha tadqiq etilmagan. Bugungacha bo'lgan ta'lim tizimida til o'rganishga qartilgan eng katta texnologik vosita cheklangan miqdordagi audio-video xonalar bo'lgan. Biroq bugungi kundagi aqlli mobil qurilmalar talaba o'quvchilarga til o'rganishda katta imkoniyat eshigini va bo'lajak mutaxassislarining iqtidorini yanada yorqinroq namoyish etishga hissa qo'shdi.

Mamlakatimizda ijtimoiy - iqtisodiy rivojlanishlar va bardavom etayotgan uzluksiz ta'lim tizimidagi islohotlar ta'lim jarayonlarini tashkil etish va boshqarish mexanizmlarini takomillashtirishni, zamonaviy talablarga mos keladigan, demokratik tamoyillarga asoslangan kredit-modul tizimi asosida ta'limni tashkil etishni taqozo etdi.

Zamonaviy ta'limda texnologiyalar orqali o'qitish imkoniyati kengayganligi turli sohalardagi kabi ko'plab xalqaro aloqalar o'rnatilishiga zamin yaratdi. Chunki to'g'ridan to'g'ri til egalari (native speaker) bilan aloqa almashinuvi jarayonida ham o'zlarining nutqini takomillashtirish, tinglab tushunish kabi passiv qobiliyatlarini ham takomillashtirmoqda. Demak shunday ekan ayrim toifa tadqiqotchilarning texnologiya talaba o'qishiga salbiy ta'sir ko'rsatadi degan fikriga qo'shila olmaymiz.

Bugungi ta'lim global inqilob darajasiga ko'tarilgan bir vaqtda, jahon bo'ylab ta'lim standarti asosida, sinflarda o'qitish va o'qitishni o'zgartiradigan XXI asr ta'lim texnologiyalari kirib keldi. Ularni orasida ommalashgan namunalarini quyida taqdim etamiz:

Google Classroom, Canvas, Moodle va Schoology kabi platformalar o'qituvchilarga markazlashtirilgan onlayn makonda kurs materiallari, topshiriqlar, viktorinalar va muhokamalarni tashkil qilish imkonini beradi. Ushbu tizim talabaniing psixologik jihatdan uyalish, kam gaplashish kabi xususiyatlarini bartaraf etishga xizmat qiladi.

O'quvchilar uchun interaktiv ta'lim tajribasini taqdim etuvchi Khan Academy, Duolingo, Quizlet va Kahoot! kabi turli fanlar va sinflar uchun son-sanoqsiz ta'lim ilovalari mavjud. Bu ilovalar orqali talaba o'z yo'l qo'yuvchi grammatik xatolarini aniqlaydi, texnologiyadan muntazam foydalanish yordamida o'z mahoratini oshiradi.

Google Docs, Microsoft Teams va Slack kabi raqamli ilovalar zamonaviy talabalarga real vaqtda loyihalar ustida hamkorlik qilish, hujjatlarni almashish va tengdoshlari va o'qituvchilari bilan muloqot qilish imkonini beradi.

Hozirda ko'plab ta'lim nashriyoti raqamli darsliklar va elektron kitoblarni taklif qilmoqda, ularga planshetlar, elektron o'quvchilar va boshqa qurilmalarda kirish mumkin bo'lib, ular interaktiv funksiyalar va multimedia kontentini taqdim etadi.

O'yinlashtirish o'quvchilarning faolligi va motivatsiyasini oshirish uchun ta'lim faoliyatiga ochkolar, nishonlar, peshqadamlar jadvali va muammolar kabi o'yin elementlarini kiritishni o'z ichiga oladi.

**ZAMONAVIY TA'LIM STRATEGIYALARI:
MUAMMO VA YECHIMLAR**
Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya
2026-yil 30-aprel

Zamonaviy raqamli texnologiyalar o'z qamroviga saralangan innovasion metodlar, o'qitish vositalari va shakllariga ega manbalarga asoslangan ta'lim shakli bo'lib, u talabaga ta'lim uchun qo'l keluvchi ma'lum bir standartlar va qoidalar asosida o'quv sharoitlari va o'zaro muloqatni ta'minlab beruvchi elektron vositadir.

Xulosa o'rnida shuni takidlash lozimki, dunyo globallashtirish jarayonida xorijiy tillarni o'rganishda va rivojlantirishda zamonaviy raqamli ta'lim texnologiyalarining o'rni beqiyosdir. Talabalarni tilshunoslik faoliyatiga, ularni xalqaro standartlarga mos kadr etib tarbiyalashda muxim o'rin kasb etadi. Zamonaviy raqamli texnologiyalar an'anaviy o'qitish va o'qitish amaliyotlarini o'zgartirish, ta'limni har qanday yoshdagi va turli yoshdagi o'quvchilar uchun yanada qulayroq, interaktiv va qiziqarli qilish imkoniyatiga ega. Shuningdek, u o'qituvchilarga o'quvchilar ta'lim taraqqiyotini kuzatish, ta'lim natijalarini baholash va yanada interaktiv va qiziqarli o'quv, ta'lim muhitini yaratishda yordam berishi mumkin. Xulosa qilib aytganda, zamonaviy AKT vositalari va interaktiv yondashuvlar o'qitish jarayonini samarali tashkil qilish, ta'lim sifatini oshirish va o'quvchilarning faoliyatini faollashtirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. Bu esa kelajak avlodni raqobatbardosh, bilimli va mustaqil fikrlaydigan shaxs sifatida tarbiyalashga xizmat qiladi. Shunday qilib, chet tilini o'qitish jarayonini yuqorida sanab o'tilgan psixologikpedagogik sharoitlarni hisobga olgan holda malakali tashkil etish talabalarning motivatsiyasi va bilim faolligini oshirishga yordam beradi, ularning ijodiy qobiliyatlari va zamonaviy xorijiy til axborot makonida harakat qilish va madaniyatlararo muloqotda tajriba orttirish ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Chet tillarini o'rgatish amaliyotida qo'llaniladigan zamonaviy raqamli texnologiyalar o'quv jarayonini ham individuallashtiradi, o'z-o'zini tarbiyalash va o'z-o'zini rivojlantirish uchun sharoit yaratadi, bo'lajak mutaxassislarining chet tilining kommunikativ kompetensiyasini shakllantiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Axmedova, N. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ta'lim jarayonidagi o'rni. Toshkent: O'zbekiston Milliy universiteti nashriyoti. 2022
2. Karimov, R. Ta'limda innovatsion texnologiyalar va interaktiv metodlar. Samarqand: "Zarafshon" nashriyoti. 2021
3. Qodirov, S. Masofaviy ta'lim asoslari va virtual o'quv muhitlari. Toshkent: "Yangi asr avlodi" nashriyoti. 2020
4. Tursunov, M. Raqamli resurslar orqali dars jarayonini tashkil etish metodikasi. Buxoro: Buxoro davlat universiteti nashriyoti. 2023